

УДК 658.01

М. В. ПЕТА, Н. Б. ТОКАР**СИСТЕМА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ**

Проаналізовані основні теоретичні підходи до визначення поняття «система обліково-аналітичного забезпечення», на основі існуючих підходів управління упорядковані різноманітні визначення цього поняття, запропоновано власне бачення системи обліково-аналітичного забезпечення на сучасному підприємстві. Окреслено проблеми побудови такої системи. Обґрунтовано, що модель системи обліково-аналітичного забезпечення повинна враховувати дев'ять ключових факторів, які визначають ефективність функціонування такої системи.

Ключові слова: управління, система, обліково-аналітичне забезпечення, ефективність, модель, облік, аналіз, контроль.

Проанализированы основные теоретические подходы к определению понятия «система учетно-аналитического обеспечения», на основе существующих подходов управления упорядочены различные определения этого понятия, предложено собственное видение системы учетно-аналитического обеспечения на современном предприятии. Обозначены проблемы построения такой системы. Обосновано, что модель системы учетно-аналитического обеспечения должна учитывать девять ключевых факторов, определяющих эффективность функционирования такой системы.

Ключевые слова: управление, система, учетно-аналитическое обеспечение, эффективность, модель, учет, анализ, контроль.

Analyzes the main theoretical approaches to the definition of "system of accounting and analytical support," based on existing management approaches organized various terms for this concept, offered his own vision of the system of accounting and analytical support for the modern enterprise. The main components and nature of accounting and analytical information to meet the needs of modern management. Exposed structural elements of accounting and analytical support to meet the requirements of the market. Outlined the problem of building such a system. It is noted that the main requirement for the system of accounting and analytical support should be its ability to transfer the company as managing object from one state to another. During the study, we have proved that the model of accounting and analytical support should take into account the nine key factors that determine the efficiency of the system. The essence of such key factors as the focus of the system, the cost of its operation, the number of elements of the system, the quality of accounting information, scientific instruments, the impact of factors external and internal environment. A further focus of research is to develop criteria for determining need, adequacy and quality of accounting and analytical information. Integral evaluation of these parameters will establish the effectiveness of the system of accounting and analytical software and create a basis for its improvement.

Keywords: management system, accounting and analytical support, efficiency, model, accounting, analysis, control.

Вступ Ефективне функціонування інформаційної системи має забезпечити раціональне використання ресурсів підприємства та сприятиме підвищенню ефективності його діяльності. Як свідчить більшість досліджень на вітчизняних підприємствах система обліково-аналітичного забезпечення носить фрагментарний характер, що знижує якість прийнятих управлінських рішень. Вирішення цього питання потребує ґрунтовного упорядкування процесу отримання, обробки, накопичення, передачі інформації для всебічного забезпечення процесу прийняття рішень. Найбільшої уваги потребують процеси обліку та аналізу інформації. Саме в рамках обліково-аналітичної системи формується детальна інформація про стан та рух засобів підприємства і джерел їх формування. Методологію бухгалтерського обліку сконцентровано на інформаційних вимогах та підходах щодо формування інформації для забезпечення управлінських рішень стратегічного та тактичного характеру. Проте залишаються не вирішеними питання щодо формування обліково-аналітичного забезпечення як одного з ключових інструментів, що забезпечує реалізацію основних функцій управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретичні та методологічні проблеми формування інформаційного забезпечення процесу управління підприємством присвячені роботи вітчизняних і зарубіжних вчених, таких як: Попова Л.В., Баканов М.І., Бланк І. А., Богатая І. Н., Галузіна С. М., Кузьмінський А. Н., Пархоменко О. В., Ткач В. І., Томпсон А. А., Пилипенко А. А. та ін. Проблеми

організації забезпечення обліковою та аналітичною інформацією управлінських потреб вітчизняними підприємствами досліджувало багато вчених: Бутинець Ф. Ф., Голов С. Ф., Гуцайлук З. В., Задорожний З. В., Кірейцев Г. Г., Крупка Я. Д., Кужельний М. В., Кузнецова С. А., Лінник В. Г., Мних Є. В., Пушкар М. С., Рудницький В. С., Саблук П. Т., Хомин П. Я., Швець В. Г., Шкарабан С. І. Проте деякі питання щодо окремих елементів та складових інформаційного забезпечення системи управління підприємств залишаються не вирішеними.

На зміну традиційним уявленням про організацію, як стійкого централізованого керованого об'єднання, приходить розуміння організації, як самокерованої системи, яка постійно адаптується до швидкозмінних вимог ринку. В рамках загальної теорії організації Богданов А.А. ще на початку ХХ століття сформулював основні закони організації, основним з яких є закон тотожності, відповідно до якого організація створює інформацію, а інформація є поштовхом до її розвитку. Але у наш час нагальною стає проблема надлишку інформації та ефективності її використання. З огляду на це подальшого осмислення і вирішення потребують питання визначення критеріїв необхідності і достатності інформації для здійснення контрольованого впливу на розвиток підприємства. Існуюча система бухгалтерського обліку не в повній мірі задовольняє інформаційні потреби сучасного менеджменту, адже бухгалтерський облік в реальній практиці зорієнтований головним чином на складання фінансової, податкової, статистичної звітності, але її вже недостатньо для прийняття рішень стратегічного

характеру. Тому необхідним стає формування сутності та змісту обліково-аналітичного забезпечення, що відповідає вимогам управління стратегічного і тактичного розвитку підприємства; визначення порядку формування інформаційних потоків, доповнення та розширення обліково-аналітичних інструментів, алгоритмів накопичення та обробки інформації щодо окремих об'єктів, так і в цілому – в рамках формування комплексної системи.

Метою дослідження є поглиблення теоретичних основ, принципів побудови та визначення ефективності функціонування системи обліково-аналітичного забезпечення підприємства.

Результати дослідження В економічній літературі використовується декілька термінів «обліково-аналітична система», «обліково-аналітичне забезпечення», «обліково-аналітичний процес», «обліково-аналітичний механізм», «інформаційно-аналітичне забезпечення» та «інформаційно-облікова система». Незважаючи на значну кількість публікацій, єдиного підходу до визначення сутності і співвідношення цих понять на сьогоднішній день не існує.

Уперше поняття «обліково-аналітична система» було застосовано Поповою Л.В., яка вважала, що обліково-аналітична система це «впорядковане формування інформації з облікових і звітних даних» [1]. Але з часом, дослідження, які проводилися з приводу цього поняття призвели до формування декількох принципових напрямків у його трактуванні.

Представники першого напрямку дотримуються системного підходу в управлінні та визначають сутність і значення понять саме з його позицій. Так, наприклад, Гудзинський О.Д. зазначає, що обліково-аналітична система - це «інтегрована система прийомів обліково-аналітичного забезпечення менеджменту шляхом здійснення специфічних внутрішньосистемних та загальносистемних функцій» [2]. Тігаренко Г.Б., Корінько М.Д. дають трактування обліково-аналітичної системи як системи, «що базується на даних бухгалтерського обліку, включаючи оперативні дані і використовує для економічного аналізу статистичну, виробничу та довідкову та інші види інформації. Тому обліково-аналітична система являє собою збір, опрацювання та оцінку всіх видів інформації, що використовується для прийняття управлінських рішень на макро- і макрорівнях» [3]. В роботі Мельник Ю.В. запропоновано комплексне визначення обліково-аналітичної системи: «обліково-аналітична система – це система ведення бухгалтерського обліку активів, зобов'язань, капіталу і господарських операцій... підготовка даних за відповідними ділянками облікового процесу з метою складання фінансової, податкової, статистично звітності; використання інформаційних технологій у обліково-аналітичній діяльності суб'єкта господарювання» [4]. Реслер М. В., вважає, що «обліково-аналітичне забезпечення є складовою системи господарювання. Воно об'єднує облікові та аналітичні операції в один процес, дозволяє провести оперативний аналіз,

забезпечити безперервність даного процесу і використати ці результати при формуванні рекомендацій для прийняття управлінських рішень» [13]. У своїй монографії Самбурська Н. послідовно доводить, що з позицій системного підходу доречно застосовувати саме поняття «обліково-аналітичне забезпечення» [18].

Як стверджує Загородній А.Г. [6, С. 31], система обліково-аналітичного забезпечення підприємства є формою організації всіх видів обліку й аналізу, метою якої є забезпечення менеджерів підприємства інформацією для прийняття поточних і стратегічних управлінських рішень та контролю за їхньою реалізацією. Під «обліково-аналітичним забезпеченням» також розуміють систему збору, обробки, узагальнення, подання та аналізу фінансової інформації, забезпечення її кількості і якості для ведення господарської діяльності, зокрема і її управління [7]. Спроби розкрити суть обліково-аналітичного забезпечення управління як інтегрованої системи вже мали місце в економічній літературі. Окремі підходи щодо даного поняття, як вже згадувалось раніше, знайшли своє відображення в працях Білухи М.Т., але він приділяв увагу більше обліково-аналітичному процесу, а не забезпеченню управління [8]. Кузьмич І.Р. у своїй праці [9] досліджував облікове забезпечення на прикладі функціонування науково - виробничих систем, але його робота була спрямована на організацію співпраці науковців і виробників нової продукції [10].

Представники іншого підходу – процесного – пропонують розглядати обліково-аналітичне забезпечення, як послідовність процесів збору та обробки інформації. Так, наприклад, Гуренко Т.О., Дерев'яно С.І Липова А.С. вважають, що обліково-аналітичне забезпечення слід розглядати як процес підготовки обліково-аналітичної інформації, забезпечення її кількості та якості. Таким чином, поняття обліково-аналітичного забезпечення постає у двох значеннях: 1) діяльність, пов'язана зі збором, реєстрацією, узагальненням, збереженням, передачею та аналітичним опрацюванням інформації; 2) забезпечення системи управління відповідною кількістю необхідної якісної інформації [12]. Рунчева Н.В. відзначає, що «обліково-аналітичне забезпечення - це процес підготовки обліково-аналітичної інформації про діяльність підприємства, забезпечення її кількості та якості» [5]. Вольська В. В., доводить що: «обліково-аналітичне забезпечення являє собою сукупність процесу збору, підготовки, реєстрації та зведення облікової інформації підприємств залежно від законодавчо встановленої системи ведення обліку [14]. Касич А. О., Циган Р. М., Карбан О. І. також вважають, що «обліково-аналітичне забезпечення – це процес підготовки обліково-аналітичної інформації, забезпечення її кількості та якості» [15]. Юзва Р. П. наголошує, що обліково-аналітичне забезпечення «це сукупність облікових і аналітичних процесів, об'єднаних у обліково-аналітичну систему та спрямованих на задоволення інформаційних потреб користувачів

шляхом перетворення первинної інформації в узагальнюючу згідно з визначеними цілями...» [17].

Нестандартний погляд запропоновано Пилипенко А.А., який звертається до теорії інформаційної вартості, згідно з якою облікова система повинна орієнтуватися на ту інформацію, яка приводить до створення вартості (особливо споживчої вартості). Очевидно, що саме аналітична інформація є найбільш необхідною для системи управління розвитком, оскільки для прийняття рішень на основі первинної інформації потрібна значна її попередня обробка. Облікова система розглядається вже у вигляді інтегрованих комунікацій між підприємством і зовнішнім середовищем [11].

Досить часто обліково-аналітичне забезпечення асоціюється з суто з інформацією, що отримується в системі бухгалтерського обліку.

Наприклад, Волошук Л.О. стверджує, що поняття «інформаційно-аналітичне» ширше, ніж поняття «обліково-аналітичне забезпечення». У обліково-аналітичному контексті, з її точки зору, «забезпечення» слід розглядати, як «гарантування своєчасного формування та передачі якісної обліково-аналітичної інформації». Розглядає систему ОАЗ як послідовність передачі інформації від однієї підсистеми до іншої, а результат передається до сфери прийняття рішень. [16]. На думку Пархоменка О.В. інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління - це поєднання всієї використовуваної в ній інформації, специфічних засобів і методів її аналітичної обробки, а також діяльності. Щоб повною мірою охарактеризувати обліково-аналітичне забезпечення, необхідно розділити всі складові цього процесу. Виділяють такі взаємопов'язані частини, як облікову, аналітичну і інформаційну [19]. Кузьмінський А.М. розглядає аналітичну інформацію і зазначає, що аналітична інформація - це результативні показники, необхідні для аналізу та одержані у вигляді економічної інформації - облікової, планової, оперативної [20].

Галузіна С.М. [21, С.24–25] вважає за доцільне розглядати поняття обліково-аналітичної інформації, акцентуючи увагу на такій складовій, як „аналітична”. Науковець вважає, що вона має два основних значення: з одного боку, аналітична інформація - це частина облікової інформаційної сукупності, яка характеризується відповідною аналітичністю, оскільки аналітичні облікові показники є підмножиною множини облікових показників. З іншого - аналітична інформація є видом економічної інформації, отриманої із системи обліку в результаті виконання аналітичної функції управління. Отже, множина обліково-аналітичної інформації є об'єднанням множини облікових (зокрема аналітичних) і аналітичних показників (тобто показників, одержаних у результаті аналізу та синтезу).

Таким чином, поняття «обліково-аналітична система», «обліково-аналітичне забезпечення», «обліково-аналітичний процес» та «обліково-аналітичний механізм», які пов'язані з етапами

формування та обробки інформаційних потоків підприємства для створення відповідної інформаційної підтримки менеджменту підприємства, досить близькі за своєю суттю. На нашу думку, має певний сенс використання поняття «система обліково-аналітичного забезпечення» (СОАЗ), яке поєднує системний та процесний підходи до управління. Система обліково-аналітичного забезпечення з одного боку - складова процесу інформаційного забезпечення підприємства, з іншого - частина цілісної системи управління підприємством, яка має цілеспрямований результат для досягнення якого виконується послідовність процесів.

Обліково-аналітична система створює передумови взаємодії різних підсистем підприємства з метою збирання та накопичення інформації про окремі види діяльності, бізнес - процеси або господарські одиниці. Результатом накопичення та аналітичної обробки інформації є обліково-аналітичне забезпечення процесу прийняття рішень в системі управління. У той же час етапи накопичення та обробки інформації представляють собою обліково-аналітичний процес, а способи та закономірності взаємодії між окремими елементами обліково-аналітичної системи створюють обліково-аналітичний механізм, який забезпечує комунікацію у системі.

Одночасно з цим система обліково-аналітичного забезпечення складається з окремих підсистем. Більшість авторів підтримує думку про те, що поділ системи має бути проведено за двома блоками: облік та аналіз. Окремі дослідники пропонують більшу розгалуженість елементів, наприклад, Пуцентейло П.Р [22] визначив наступні блоки: інформаційний, аналітичний, організаційний, координаційний та контрольний блок. Ратушна О. П. запропонувала на межі підсистем обліку та аналізу створити додаткову підсистему аудиту для забезпечення необхідного рівня «якості облікової інформації та для її подальшої аналітичної обробки» [23]. Але Самбурська Н. не погоджується з такою думкою і вважає, що аудит - це зовнішня складова і пропонує натомість доповнити обліково-аналітичну систему блоком внутрішнього контролю [18].

Проте головним недоліком існуючих підходів до формування системи обліково-аналітичного забезпечення є те, що здебільшого визначається контур системи, її складові, певні методи та підходи обліку і аналізу, але відсутнє бачення системи як динамічного інструмента, що забезпечує розвиток підприємства (перехід підприємства, як об'єкту управління від одного стану до іншого).

Тому систему обліково-аналітичного забезпечення необхідно розглядати як сукупність підсистем обліку та аналізу за окремими об'єктами (господарськими одиницями, бізнес-процесами, видами діяльності тощо), пов'язаних єдиними принципами збору, накопичення та обробки інформації. Система обліково-аналітичного забезпечення поєднує методики, технології та інструменти обліку і аналізу для прийняття управлінських рішень з метою забезпечення стійкого

розвитку підприємства. Побудова обліково-аналітичної системи може бути організована за двома принциповими підходами. Перший з них передбачає організацію «знизу-вверх», тобто елементи системи окремих об'єктів обліку та аналізу поєднуються в систему шляхом забезпечення комунікативних зв'язків між ними. Другий підхід – побудова обліково-аналітичної системи «зверху-вниз», коли склад, елементи та комунікативні зв'язки обліково-аналітичної системи визначаються кінцевою метою діяльності підприємства (результуючим показником

або низкою показників). На нашу думку, побудова обліково-аналітичної системи за принципом «зверху-вниз» є більш складною, але ефективнішою та зручнішою з точки зору формування необхідного масиву даних для досягнення цілей підприємства. Такий підхід відображає взаємозв'язок ефективності системи обліково-аналітичного забезпечення та системи управління (рис.1)

Використовуючи системний підхід, згідно з яким організація представляє собою сукупність

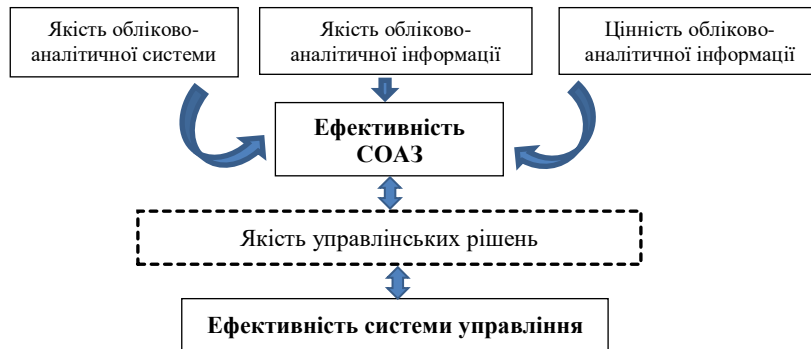

Рис. 1 – Спрощена схема взаємозв'язку ефективності системи обліково-аналітичного забезпечення та системи управління (узагальнено авторами)

взаємозв'язаних елементів, які орієнтовані на досягнення єдиної кінцевої цілі, загальну структуру підприємства (D) представимо у наступному вигляді:

$$D = \{A; Q\}, \quad (1)$$

де A – множина елементів системи (сукупність підсистем);

Q – множина зв'язків між елементами системи [24].

Модель системи обліково-аналітичного забезпечення ($y(t)$) може бути представлена у вигляді наступної залежності.

$$y(t) = f(R, C, A_{OAZ}, F_{внутр}, F_{зовнішн}, I, V, SPI, t), \quad (2)$$

де R – цілеспрямованість обліково-аналітичної системи;

C – витрати на функціонування ОАС;

A_{OAZ} – множина елементів ОАС ($A_{OAZ} \in A$);

$F_{внутр}, F_{зовнішн}$ – фактори внутрішнього та зовнішнього середовища;

I – трансляційна та інформаційна провідність системи;

V – якісні вимоги до обліково-аналітичної інформації;

SPI – науково – практичний інструментарій;

t – час.

Отже, запропонована модель поєднує ключові параметри, які впливають на функціонування системи обліково-аналітичного забезпечення.

Саме цілеспрямованість системи дає можливість визначати інформаційні потреби менеджменту, які, у свою чергу, відображають стратегію розвитку підприємства, а це дозволяє системі функціонувати за єдиними принципами підготовки та обробки інформації. Фактори внутрішнього та зовнішнього середовища такі, наприклад, як розміри підприємства,

структура управлінського апарату, його кваліфікація, періодичність подання інформації, впливатимуть на архітектуру СОАЗ, глибину та рівень деталізації інформації. Якісні вимоги до обліково-аналітичної інформації такі, як надійність, співставність, релевантність, оптимальність, повнота, комплексність і т.п. формують початкові критерії відбору інформації для її подальшої обробки та використання. Науково-практичний інструментарій, який представляє собою сукупність наукових положень і способів функціонування СОАЗ також впливатиме на можливість якісної підготовки інформаційних, обліково-аналітичних, фінансових звітів. Фактори трансляційної та інформаційної провідності СОАЗ визначають можливість швидкості передачі інформації та ступеня її викривлення. Витрати на функціонування СОАЗ дозволяють аналізувати її дієвість у порівнянні з досягнутими результатами.

Але система обліково-аналітичного забезпечення не існує сама по собі, а має забезпечувати систему управління необхідними інформаційними ресурсами, таким чином сприяючи переходу підприємства, як системи у новий стан. Поведінку об'єкта управління, як системи (тобто її перехід з одного стану у інший) описується наступним чином:

$$S(t) = [S(t-1), y(t), x(t)], \quad (3)$$

де $S(t)$ – стан системи у певний період часу;

$S(t-1)$ – стан системи у попередній період часу;

$y(t)$ – управлінський вплив за результатами роботи СОАЗ;

$x(t)$ – вплив не контрольованих.

Необхідно окремо відзначити, що ефективність системи обліково-аналітичного забезпечення залежить від ефективності та якості функціонування кожного з

її елементів, а кінцеві результати впливають на якість управлінських рішень.

Висновки Система управління знаходиться у прямій залежності від обсягу інформації, її якості та цільового використання. Концептуальні основи бухгалтерського обліку не в повній мірі задовольняють вимоги сучасного суспільства, а отже, виникає потреба у новому обсязі даних, їх структуризації з урахуванням інформації про ризики та невизначеність ринкового середовища. Створення комплексної системи обліково-аналітичного забезпечення, як одного з ключових компонентів забезпечення фінансової стійкості та економічної безпеки підприємства, має стати запорукою ефективного управління підприємства у довгостроковій перспективі.

Список літератури

1. Попова Л. В. Основные теоретические принципы построения учетно-аналитической системы / Л. В. Попова, Б. Г. Маслов, И. А. Маслова // Финансовый менеджмент. 2003. – № 5. – С. 34–37.
2. Гудзинський О. Д. Теоретичні аспекти формування обліково-аналітичного механізму менеджменту / О. Д. Гудзинський, Г. Г. Кірейцев, Т. М. Пахомова // Облік і фінанси АПК. – 2008. – № 3. – С. 89–93.
3. Титаренко Г. Б. Методичні підходи для побудови обліково-аналітичної системи з використанням експертних оцінок / Г. Б. Титаренко, М. Д. Корінько // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 4. – С. 66–69.
4. Мельник Ю. М. Обліково-аналітична система в забезпеченні фінансової стійкості промислового підприємства в цілях прогнозування банкрутства / Ю. М. Мельник // – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/No3/213-217.pdf>
5. Рунчева Н. В. Обліково-аналітичне забезпечення сільськогосподарської діяльності / Н. В. Рунчева // Таврійський державний агротехнологічний університет – С. 186–192.
6. Загородній А. Г. Оцінювання ефективності системи обліково-аналітичного забезпечення менеджменту підприємства / А. Г. Загородній // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції [“Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні”], (Тернопіль, 23-24 квітня 2010р.) / М-во освіти і науки України, ТНЕУ. – Т. :Крок, 2010. – С. 31-32.
7. Камінська Т. Г. Обліково-аналітичний процес: його зміст стадії / Т. Г. Камінська // Науковий вісник НАУ. – 2002. – Вип. 50. – С. 313-318.
8. Білуха М. Контроль грошових коштів торговельного підприємства в умовах застосування новітніх інформаційних технологій / М. Білуха, М. Несходовський // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 6. – С. 55-59.
9. Кузьмич І. Р. Облікове забезпечення функціонування науково-виробничих систем: Дис. канд. ек. наук: 08.06.04. / І. Р. Кузьмич – К., 1999. – 161 с.
10. Камінська Т. Г. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту на сільськогосподарських підприємствах: монографія / Заред. к. е. н., доц. Т. Г. Камінської / [Камінська Т. Г., Шатковська Л. С., Шиш А. М. та ін.]. – К.: ЦП «Компринт», 2013. – 338 с.
11. Пилипенко А. А. Організація обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства / А. А. Пилипенко. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2007. – 276 с
12. Гуренко Т. О. Теоретичні основи формування обліково-аналітичного забезпечення управління / Т. О. Гуренко, С. І. Дерев'яно, А. С. Липова // – Режим доступу: [http://esnof_2013_10\(3\)_35.pdf](http://esnof_2013_10(3)_35.pdf).
13. Реслер М. В. Значення обліково-аналітичної інформації в управлінні підприємством / М. В. Реслер // Науковий вісник Ужгородського нац. університету: Сер.: Економіка. – 09/2012. – Вип. 3(37). – С. 146-148.
14. Вольська В. В. Методичні підходи до обліково-аналітичного забезпечення та аудиту управлінської діяльності аграрних підприємств / В. В. Вольська // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – № 3(24) – С. 83-88.
15. Касич А. О. Науково-методичні основи обліково-аналітичного забезпечення управління прибутком підприємства / А. О. Касич, Р. М. Циган, О. І. Карбан // Проблеми економіки - № 1 - 2013 – С. 191-196
16. Волощук Л. О. Обліково-аналітичне забезпечення управління інноваційним розвитком підприємства / Л. О. Волощук // Праці Одеського політехнічного університету: Науковий та науково-виробничий збірник. – Одеса, 2011. – Вип. 2(36). – С. 301-307
17. Юзва Р. П. Обліково-аналітичне забезпечення управління діяльністю підприємств спиртового промисловості: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09 / Р. П. Юзва; Терноп. нац. екон. ун-т. – Т., 2011. – 20 с
18. Самбурська Н. І. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами: теорія і практика (на прикладі підприємств водопровідно-каналізаційного господарства): монографія / Н. І. Самбурська. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2015. – С. 289
19. Пархоменко О. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу прийняття рішень в системі науково-технічної інформації: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. економічних наук : спец. 08.02.02 «Економіка і управління науково-технічним прогресом» / О. В. Пархоменко. – Київ, 2006. – 24 с.
20. Кузьминский А. Н. Учетная и аналитическая информация в объединении / А. Н. Кузьминский. – К. : Вища школа, 1979. – 96 с.
21. Галузина С. М. Аспекты повышения роли учетно-аналитической информации в системе управления организацией: моногр. / С. М. Галузина. – СПб. : Знание, 2006. – 392 с.
22. Пуцетейло П. Р. Аналітичне забезпечення діяльності підприємства / П. Р. Пуцетейло // Сталій розвиток економіки - Міжнародний науково-виробничий журнал - 2015 – № 1. – С. 168-174
23. Ратушина О. П. Обліково-аналітичне забезпечення аналізу фінансових результатів / О. П. Ратушина // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 1. – С. 72–76.
24. Чернышов В. Н. Теория систем и системный анализ : учеб. пособие / В. Н. Чернышов, А. В. Чернышов. – Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2008. – 96 с

References (transliterated)

1. Popova L.V. *Osnovnye teoreticheskie printsipy postroeniya uchetno-analiticheskoy sistemy* / L.V. Popova, B.G. Maslov, I.A. Maslova // *Finansovyy menedzhment*. 2003. – № 5. – P. 34–37.
2. Hudzys'kyu O.D. *Teoretichni aspekty formuvannya oblikovo-analitychnoho mekhanizmu menedzhmentu* / O.D. Hudzys'kyu, H.N. Kireytssev, T.M. Pakhomova // *Oblik i finansy APK*. – 2008. – №3. – P. 89–93.
3. Titarenko H.B. *Metodychni pidkhody dlya pobudovy oblikovo-analitychnoyi systemy z vykorystannnyam ekspertykh otsinok* / H.B. Titarenko, M.D. Korin'ko // *Oblik i finansy APK*. – 2010. – № 4. – P. 66–69.
4. Mel'nyk Yu.M. *Oblikovo-analitychna sistema v zabezpechnni finansovoyi stiykosti promyslovoho pidpryyemstva v tsilyakh prohnouzuvannya bankrutstva* / Yu.M. Mel'nyk // – *Rezhym dostupu* : <http://etsonomits.opu.ua/files/archive/2015/No3/213-217.pdf>
5. Runcheva N.V. *Oblikovo-analitychne zabezpechennya sil's'kohospodars'koyi diyal'nosti* / N.V. Runcheva // *Tavriys'kyu derzhavnyy ahrotekhnolohichnyy universytet* – P. 186–192
6. Zahorodniy A. H. *Otsinyuvannya efektyvnosti systemy oblikovo-analitychnoho zabezpechennya menedzhmentu pidpryyemstva* / A. H. Zahorodniy // *Materialy mizhnarodnoyi naukovopraktychnoyi konferentsiyi* [“Stan i perspektyvy rozvytku oblikovo-informatsiyoi systemy v Ukraini”], (Ternopil', 23-24 kvitnya 2010r.) / *M-vo osvity i nauky Ukrainy, TNEU*. – Ternopol. :Krok, 2010. – P. 31-32
7. Kamins'ka T.H. *Oblikovo-analitychnyy protses: yoho zmist stadiyi* / T.H. Kamins'ka // *Naukovyy visnyk NAU*. – 2002. – Vyp. 50. – P. 313-318
8. Bilukha M. *Kontrol' hroshovykh koshtiv torhovel'noho pidpryyemstva v umovakh zastosuvannya novitnikh informatsiynykh*

- tehnolohiy / M. Bilukha, M. Neskhodovs'kyy // Bukhhalters'kyy oblik i audyt. – 2004. – №6. – P. 55-59.*
9. Kuz'mych I.R. *Oblikove zabezpechennya funktsionuvannya naukovo-vyrobnychyykh system: Dys. kand. ek. nauk: 08.06.04. / I.R. Kuz'mych – K., 1999. – 161 p.*
 10. Kamins'ka T. H. *Oblikovo-analitychne zabezpechennya finansovoho menezhmentu na sil's'kohospodars'kykh pidpryyemstvakh: monohrafiya / Zared. k.e.n., dots. T.H. Kamins'koyi / [Kamins'ka T.H., Shatkovs'ka L.S., Shysh A.M.ta in.]. – Ky'iv.: TsP «Kompriynt», 2013. – 338 p.*
 11. Pylypenko A. A. *Orhanizatsiya oblikovo-analitychnoho zabezpechennya stratehichnoho rozvytku pidpryyemstva / A. A. Pylypenko. – Kharkiv : Vyd. KhNEU, 2007. – 276 p*
 12. Hurenko T.O. *Teoretychni osnovy formuvannya oblikovo-analitychnoho zabezpechennya upravlinnya / T.O. Hurenko, S.I. Derev'yanko, A.S. Lypova // – Rezhym dostupu : http://etsnof_2013_10(3)_35.pdf*
 13. Resler M. V. *Znachennya oblikovo-analitychnoyi informatsiyi v upravlinni pidpryyemstvom / M. V. Resler // Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho nats. universytetu: Ser.:Ekonomika. – 2012. – Vyp.3(37). – P. 146-148, Ts. 147*
 14. Vol's'ka V.V. *Metodychni pidkhody do oblikovo-analitychnoho zabezpechennya ta audytu upravlins'koyi diyal'nosti ahramykh pidpryyemstv / V. V. Vol's'ka // Problemy teorii ta metodolohiyi bukhalters'koho obliku, kontrolyu i analizu. – 2012 - № 3(24) – P. 83-88.*
 15. Kasych A. O. *Naukovo-metodychni osnovy oblikovo-analitychnoho zabezpechennya upravlinnya prybukom pidpryyemstva / A.O. Kasych, R.M. Tsyhan, O.I. Karban // Problemy ekonomiky - № 1-2013 – p. 191-196*
 16. Voloshchuk L. O. *Oblikovo-analitychne zabezpechennya upravlinnya innovatsynym rozvytkom pidpryyemstva / L. O. Voloshchuk // Pratsi Odes'koho politekhnichnoho universytetu: Naukovyy ta naukovo-vyrobnychyy zbirnyk. – Odesa, 2011. – Vyp. 2(36). – P.301-307*
 17. Yuzva R.P. *Oblikovo-analitychne zabezpechennya upravlinnya diyal'nisty pidpryyemstv spyrtovoyi promyslovosti: avtoref. dys. kand. ekon. nauk: 08.00.09 / R.P. Yuzva ; Ternop. nats. ekon. un-t. – T., 2011. – 20 p*
 18. Samburs'ka N. I. *Oblikovo-analitychne zabezpechennya upravlinnya osnovnymy zasobamy: teoriya i praktyka (na prykladi pidpryyemstv vodoprovodno-kanalizatsynoho hospodarstva): monohrafiya / N. I. Samburs'ka. – Poltava: RVV PUET, 2015. – p. 289*
 19. Parkhomenko O.V. *Informatsiyno-analitychne zabezpechennya protsesu pryynyattya rishen' v systemi naukovo-tekhnichnoyi informatsiyi: avtoref. dys. na zdobuttya naukovoho stupenya kand.. ekonomichnykh nauk :spets. 08.02.02 «Ekonomika i upravlinnya naukovo-tekhnichnym prohresom» / O.V. Parkhomenko. – Kyiv, 2006. –24p.*
 20. Kuz'mynskyy A. N. *Uchetnaya y analyticheskaya ynfomatsyya v ob'edynenyy / A. N. Kuz'mynskyy. – Ky'iv.: Vyshcha shkola, 1979. – 96 p.; P.43.*
 21. Galuzina S. M. *Aspekty povysheniya roli uchetho-analiticheskoy informatsii v sisteme upravleniya organizatsiy: monogr. / S. M. Galuzina. – Sankt Peterburg. : Znanie, 2006. – 392 p.*
 22. Putsentylo P.R. *Analitychne zabezpechennya diyal'nosti pidpryyemstva / P.R. Putsentylo // Tstalyy rozvytok ekonomiky - Mizhnarodnyy naukovo-vyrobnychyy zhurnal - 2015 – № 1. – P 168-174*
 23. Ratushna O. P. *Oblikovo-analitychne zabezpechennya analiz finansovykh rezul'tativ / O. P. Ratushna // Oblik i finansy APK. – 2012. – № 1. – P. 72–76.*
 24. Chernyshov V.N. *Teoriya sistem i sistemnyy analiz : ucheb. posobie / V.N. Chernyshov, A.V. Chernyshov. – Tambov : Izd-vo Tamb. gos. tekhn. un-ta, 2008. – 96 p*

Надійшла (received) 21.04.2016

Бібліографічні описи / Библиографические описания / Bibliographic descriptions

Система обліково-аналітичного забезпечення: науково-методичний підхід до формування / М. В. Рета, Н.Б. Токар // Вісник Національного технічного університету „Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2016. - № 27(1199) - С. 97-102. Бібліогр.: 24 назв. – ISSN 2519-4461

Система учетно-аналитического обеспечения: научно-методический подход к формированию / М. В. Рета, Н.Б. Токар // Вестник Национального технического университета „Харьковский политехнический институт» (экономические науки). – Х.: НТУ „ХПИ”. - 2016. - № 27(1199) - С. 97-102. Библиогр.: 24 назв. – ISSN 2519-4461

The system of accounting and analytical support, scientific and methodical approach to building / M. V. Reta, N.B. Tokar // Bulletin of National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economic sciences). – Kharkiv: NTU "KhPI". - 2016. - № 27(1199) - P. 97-102. Bibliogr.: 24. – ISSN 2519-4461

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Рета Марина Володимирівна – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», кандидат економічних наук, доцент кафедри економічного аналізу та обліку; тел 0505429321; e-mail: rinavmar@gmail.com

Рета Марина Владимировна – Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт», кандидат экономических наук, доцент кафедры экономического анализа и учета; тел 0505429321; e-mail: rinavmar@gmail.com

Reta Maryna – National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute», Ph.D., Associate Professor – Department of Economic Analysis and Accounting phone: 0505429321; e-mail: rinavmar@gmail.com

Токар Наталія Борисівна – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», асистент кафедри економічного аналізу та обліку; тел 0504015095; e-mail: myshaha@rambler.ru

Токар Наталья Борисовна – Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт», асистент кафедры экономического анализа и учета; тел 0504015095; e-mail: myshaha@rambler.ru

Tokar Natalia – National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute», Assistant, Department of Economic Analysis and Accounting, phone: 0504015095; e-mail: myshaha@rambler.ru